

Duai il temp d'uffizi dals deputads vegnir limità?

La regenza pren ina pusiziun negativa tar in'incumbensa corrispudenta da deputà Oliver Hohl (pbd Cuira)

DA MARTIN CABALZAR

■ **Entant che tant vischnancas, chantuns e confederaziun enconuschan gia oz limitaziuns dal temp d'uffizi na vala quai (anc) betg per il cussegl grond. Malgrad che 54 deputadas e deputads han suttascrit in'incumbensa parlamentara da deputà Oliver Hohl (pbd Cuira) che pretendeva era qua ina limitaziun dal temp d'uffizi na vesa la regenza actualmain nagin basegn d'agir.** En sia incumbensa vul deputà *Oliver Hohl* (pbd Cuira) incaricar la regenza d'elavurar per mauns dals cussegl grond ina proposta adequata per ina limitaziun dal temp d'uffizi per las commembras ed ils commembers dal cussegl grond sco er per las suppleantas ed ils suppleants dal cussegl grond.

Limitaziun dal temp d'uffizi promova ina tscherta rotaziun

«Cumbain che las excepziuns confirman la regla dastgan persunas che sa mettan a dispusiziun per l'elecziun cun il bonus ch'ellas èn gia stadas en uffizi ed il predicata «fin quà ni vigl», esser ordvart segiras da vegnir reeligidas», scriva Hohl en sia incumbensa parlamentara. La renunzia ad ina limitaziun dal temp d'uffizi possia avair la consequenza che partidas e lur exponents impedeschian las atgnas forzas giuvnas per ponderaziuns da success a curta vista. Quai possia frustrar forzas giuvnas iniziavas ed interessadas a la politica e surmanar la giuventetgna a la passivitat politica. Per il stadi e per la democrazia saja numnadain impurtant d'evitar concentraziuns da pussanza e lur finamira stoppia esser da pudair integrar ina pluralitad da persunas, sco la multifariadad da las ideas en il process politic. «In med cumprovà per promover ina rotaziun instituzionalisada e cumplessiva è la limitaziun dal temp d'uffizi», puntuescha Hohl envers La Quotidiana. Quai

Malgrad che 54 deputadas e deputads han suttascrit in'incumbensa per ina limitaziun dal temp d'uffizi en il cussegl grond, vesa la regenza nagin basegn d'agir.

FOTO O. ITEM

tant pli che tant las vischnancas sco ils chantuns e la confederaziun enconuschan gia oz limitaziuns dal temp d'uffizi per diversas funcziuns da l'executiva, da la legislativa u da la giuridicziun.

Mo quatter chantuns han limità il temps d'uffizi da lur parlament

I po forse parer in zichel paradox ch'ils deputads pretendan da la regenza ina pusiziun tar ina questiuon che concertna primarmain la cumposiziun ed ils fatgs dal cussegl grond. «Pervia da la dimensiun statalpolitica da la tematica èsi tuttina giustifitgà che la regenza dettia ina rispost a areguard il cuntegn», scriva la regenza.

Ina limitaziun dal temp d'uffizi per las commembras ed ils commembers dals parlaments chantunals exista actualmain en ils quatter chantuns Sursilvania, Basilea-Citad, Basilea-Champagna e Giura. L'introducziun d'ina tala limitaziun er en il Grischun vegnia motivada primarmain cun in rinforzament da la promoziun da las forzas politicas giuvnas.

Sco la regenza scriva saja la dumonda da la limitaziun dal temp d'uffizi en il cussegl grond è vegnida discutada en la cumissiun da constituziun gia en il rom da la revisiun totala da la constituziun chantunala. Quella haja refusà ina tala limitaziun. Quai ha ella gi motivà princi-

palmain cun las experientschas praticas ch'il cussegl grond vegnia renovà per mingamai var in quart a chaschun da las elecziuns da renovaziun totala en consequenza da demissiuns e da nunreelecziuns. En vista a quest fatg è ina regulaziun constituziunala vegnida considerata sco nunnecessaria», ha la cumissiun constituziunala scret en ses rapport final. La renovaziun politica saja l'incumbensa da las partidas sco er da las electuras e dals electurs

La regenza vesa nagin basegn d'agir

La regenza na vesa er ussa nagin basegn d'agir. Er senza limitaziun dal temp d'uf-

fizi è ina renovaziun adequata dal cussegl grond anc adina garantida, sco quai ch'i resulta da las quotas da renovaziun a chaschun da las elecziuns da renovaziun totala. A chaschun da las elecziuns da l'onn 2010 era questa quota a circa 41 pertschient (49 commembers), l'onn 2014 a circa 27 pertschient (32 commembers) e l'onn 2018 la finala a circa 42 pertschient (50 commembers).

La maschaida – senza dubi giavischai vla – tranter commembras e commembers ch'èn d'ina vart main ditg e da l'autra vart pli ditg en uffizi è pia avant maun, uschia ch'in transfer cuntinuà da savida e d'experientschas è pussaivel, manaja la regenza. Ed ella è era da l'avis ch' il privel d'ina concentraziun da pussanza na saja er betg visibel tar in organ legislativ cun 120 commembers, che represchantan direenziuns politicas fitg differentas.

Ina tala concentraziun vegn plinavant impedida tras la limitaziun da la durada d'uffizi dals presidents da las cumissiuns ch'è previsa en la lescha davart il cussegl grond.

In'intervenziun marcanta en il dretg d'eleger activ e passiv

Ina limitaziun dal temp d'uffizi per las commembras ed ils commembers dal cussegl grond sco er per las suppleantas ed ils suppleants na saja – tenor la regenza – pia er vinavant betg necessaria. Ina tala restricziun fissia dal rest era ina intervenziun marcanta en il dretg d'eleger activ e passiv da las persunas cun dretg da votar. Pervia da l'impurtanza statalpolitica stuess ina limitaziun dal temp d'uffizi per il cussegl grond vegnir francada formalmain en la constituziun dal chantun Grischun, analogamain a la regulaziun per la regenza.

Sa basond sin las consideraziuns menziundas propona la regenza al cussegl grond da refusar l'incumbensa.